

Sprawa C-489/19 PPU

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

26 czerwca 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Kammergericht Berlin (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

26 czerwca 2019 r.

Wnioskodawca:

Generalstaatsanwaltschaft Berlin

KAMMERGERICHT (wyższy sąd krajowy w Berlinie)

Postanowienie

[OMISSIS]

w przedmiocie ekstradycji dotyczącej

obywatela Algierii

NJ,

wobec którego stosowany jest obecnie areszt tymczasowy w innej sprawie i przebywa w zakładzie karnym Moabit [...],

alias

[...],

czwarta Izba Kammergericht w Berlinie w dniu 26 czerwca 2019 r. – [...] – postanowiła:

1. odracza się wydanie orzeczenia w sprawie dopuszczalności ekstradycji.

2. Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedkłada się na podstawie art. 267 TFUE wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w przedmiocie następującego pytania: **[Or. 2]**

Czy związanie prokuratury poleceniami wyklucza możliwość skutecznego wydania przez nią europejskiego nakazu aresztowania także wtedy, gdy decyzja ta podlega wszechstronnej kontroli sądowej przed wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania?

3. Wnosi się o rozpoznanie odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym zgodnie z art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

4. Z uwagi na okoliczności będące podstawą zastosowania tymczasowego aresztowania nie następuje żadna zmiana w stosunkach dotyczących aresztu.

5. [...] [Wyznaczenie adwokata dla ściganego]

6. [...] [Wyznaczenie tłumacza dla ściganego]

Uzasadnienie:

1 I. Stan faktyczny:

Organy austriackie przekazując europejski nakaz aresztowania wniosły o zatrzymanie ściganego w celu jego ekstradycji, aby przeprowadzić wobec niego postępowanie karne. W stosunku do ściganego stosuje się od 14 maja 2019 r. areszt tymczasowy ze względu na zarzut kradzieży w postępowaniu [...] prowadzonym przez Amtsanwaltschaft Berlin (prokuraturę pomocniczą w Berlinie). Podczas przesłuchania przed sądem na podstawie § 22, 28 IRG (Gesetz über internationale Rechtshilfe in Strafsachen [niemieckiej ustawy o międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach karnych, zwanej dalej „IRG”]) w dniu 24 maja 2019 r. ścigany nie wyraził zgody na uproszczoną ekstradycję (§ 41 IRG); zrezygnował natomiast z dochowania zasady specjalności (art. 27 decyzji ramowej Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zwanej dalej „decyzją ramową w sprawie ENA”). W postanowieniu z dnia 29 maja 2019 r. izba zarządziła wobec ściganego (z uwagi na wątpliwości dotyczące organu wydającego europejski nakaz aresztowania **[Or. 3]** jedynie) tymczasowy areszt ekstradycyjny i nakazała odnotowanie dodatkowego aresztu. Generalstaatsanwaltschaft Berlin (prokuratura generalna niemieckiego kraju związkowego Berlin) wniosła o uznanie ekstradycji za dopuszczalną (§ 29 ust. 1 IRG). Izba odroczyła rozpoznanie tego wniosku i przedłożyła Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej [...] [sformułowane powyżej] pytanie.

2 1. Europejski nakaz aresztowania wydany przez Staatsanwaltschaft Wien (prokuraturę w Wiedniu) w dniu 16 maja 2019 r. – [...] – został w dniu 20 maja 2019 r. potwierdzony sądowo postanowieniem Landgericht Wien (sądu

okręgowego w Wiedniu) i w odniesieniu do jego treści odpowiada wymogom § 83a ust. 1 IRG. Dokument ten zaświadcza, że w stosunku do ściganego w sprawie pod tą samą sygnaturą istnieje wydany w dniu 14 maja 2019 r. przez prokuraturę w Wiedniu za zgodą sądu nakaz zatrzymania, w którym zarzuca się ściganemu popełnienie w Wiedniu następujących czynów:

- 3 a) w dniu 9 sierpnia 2018 r. miał włamać się wraz z dalszym współsprawcą do autobusu turystycznego przedsiębiorstwa SQ Equipment Leasing Polska i dokonać z niego kradzieży aparatu fotograficznego, torby na aparat fotograficzny, dwóch plecaków, portfela oraz 1000 CNY w gotówce. Ściganemu zarzuca się również, iż popełniając te przestępstwa usunął kartę kredytową jednej z ofiar jego czynów;
- 4 b) w dniu 10 sierpnia 2018 r. miał włamać się wraz z dalszym współsprawcą do pojazdu przedsiębiorstwa W. E. Blaschitz w celu dokonania kradzieży rzeczy nadających się do zaboru, jednakże uciekł bez łupu, gdy został odkryty przez osobę trzecią, którą miał zmusić poprzez groźenie nożem do odstąpienia od pościgu;
- 5 c) w dniu 17 sierpnia 2018 r. działając z dalszym współsprawcą miał skraść torebkę damską, w której znajdował się portfel, telefon komórkowy i okulary o łącznej wartości 950,00 EUR oraz 50,00 EUR gotówki, przy czym zarzuca mu się, iż zabrał torebkę, podczas gdy współsprawca miał odwracać uwagę męża poszkodowanej; **[Or. 4]**
- 6 d) w dniu 18 sierpnia 2018 r. działając z dalszym współsprawcą miał włamać się rozbijając szybę boczną do cudzego samochodu osobowego w celu dokonania kradzieży rzeczy nadających się do zaboru, przy czym sprawcy nic nie znaleźli.
- 7 2. Ekstradycja ściganego jest co do zasady dopuszczalna.
- 8 Zarzucane mu czyny są przestępstwami, które mogą stanowić podstawę ekstradycji (§ 3, 81 IRG), przy czym w odniesieniu do zarzutów dotyczących kradzieży (kradzież stanowiąca źródło stałego dochodu, częściowo usiłowania kradzieży) nie dokonuje się weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej zgodnie z § 81 pkt 4 IRG, gdyż zgodnie z prawem państwa wnioskującego wniosek dotyczy czynów katalogowych w rozumieniu art. 2 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie ENA, zagrożonych w maksymalnym wymiarze karą pozbawienia wolności wynoszącą co najmniej trzy lata. Pozostałe czyny podlegają karze zarówno na podstawie prawa państwa wnioskującego (§ 105 ust. 1, 241e ust. 3 austriackiego kodeksu karnego), jak i na podstawie prawa niemieckiego (§ 240, § 274 ust. 1 pkt 1 StGB [Strafgesetzbuch, niemieckiego kodeksu karnego]) i zgodnie z prawem państwa wnioskującego są zagrożone karą pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze wynoszącym co najmniej dwanaście miesięcy.
- 9 Brak jest przeszkód do ekstradycji ściganego.

10 II. Uzasadnienie pytania prejudycjalnego

W wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 27 maja 2019 r. w sprawach połączonych przeciwko OG (C-508/18) oraz przeciwko PI (C-82/19 PPU) izba dostrzega przeszkodę w uznaniu za dopuszczalną ekstradycję dokonanej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez prokuraturę w Wiedniu. Izba ma jednak wątpliwości, czy wyrok ten powinien znaleźć zastosowanie w odniesieniu do prokuratur austriackich.

- 11 1. Zgodnie z § 2 ust. 1 austriackiej Staatsanwaltschaftsgesetz (ustawy o prokuraturze, zwanej dalej „StAG”) prokuratury **[Or. 5]** austriackie są związane poleceniami. Paragraf 2 ust. 1 StAG ma następujące brzmienie:
- 12 „Przy siedzibie każdego sądu okręgowego właściwego w sprawach karnych tworzy się prokuraturę, przy siedzibie każdego sądu apelacyjnego tworzy się prokuraturę wyższą, a przy sądzie najwyższym prokuraturę generalną. Prokuratury są podporządkowane prokuratorom wyższym i związane ich poleceniami, zaś prokuratury wyższe oraz prokuratura generalna są podporządkowane ministrowi sprawiedliwości i związane jego poleceniami”.
- 13 Zgodnie z kryteriami zawartymi we wskazanym wyroku Trybunału z dnia 27 maja 2019 r. prokuratura austriacka nie może być organem wydającym w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.
- 14 2. Postępowanie w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania w Austrii różni się jednak od stanu faktycznego będącego podstawą wyroku Trybunału z dnia 27 maja 2019 r. pod tym względem, iż zgodnie z prawem austriackim prokuratury nie rozstrzygają samodzielnie o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania.
- 15 Paragraf 29 austriackiej Gesetz über die Justizielle Zusammenarbeit in Strafsachen mit den Mitgliedstaaten der Europäischen Union (ustawy o współpracy sądowej z państwami członkowskimi Unii Europejskiej w sprawach karanych, zwanej dalej „EU-JZG”) przewiduje sądową zgodę na wydanie europejskiego nakazu aresztowania – co miało też miejsce w niniejszej sprawie. Paragraf 29 ust. 1 zdanie pierwsze EU-JZG stanowi co następuje:
- 16 „W przypadku gdy istnieje podstawa do wszczęcia poszukiwania określonej osoby w celu jej zatrzymania w co najmniej jednym państwie członkowskim, prokuratura zarządza dokonanie zatrzymania wydając za zgodą sądu europejski nakaz aresztowania i doprowadza ewentualnie do dokonania wpisu osoby poszukiwanej w systemie informacyjnym Schengen zgodnie z art. 95 SDÜ [konwencji wykonawczej do układu z Schengen] przez właściwy organ ds. bezpieczeństwa”.
- 17 Do postępowania w sprawie zgody sądowej stosuje się § 105 austriackiego Strafprozessordnung (kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej „StPO”): **[Or. 6]**

18 „(1) Sąd rozpoznaje wnioski o zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania oraz o wyrażenie zgody na zastosowanie innych środków przymusu. Sąd określa termin na wykonanie środka, na którego zastosowanie wyraził zgodę (§ 101 ust. 3); zgoda ta wygasa po bezskutecznym upływie tego terminu. W wypadku zarządzenia poszukiwania w celu zatrzymania na podstawie § 169 do powyższego terminu nie zalicza się okresu ważności zarządzenia, jednakże prokuratura jest zobowiązana co najmniej raz w roku do badania, czy spełnione są jeszcze przesłanki do zatrzymania.

(2) W zakresie, w jakim jest to niezbędne ze względów prawnych lub faktycznych do rozpoznania wniosku z ust. 1, sąd może zarządzić przeprowadzenie dalszych dochodzeń przez policję kryminalną lub przeprowadzić to dochodzenie z urzędu. Sąd może też żądać od prokuratury i policji kryminalnej faktycznych wyjaśnień z akt sprawy i przekazania sprawozdania o dalszych dochodzeniach i wykonaniu środka, na który wyraził zgodę. Po zastosowaniu tymczasowego aresztowania sąd może zarządzić przekazanie mu także w okresie późniejszym kopii z akt wskazanych w § 52 ust. 2 pkt 2 i 3.”

19 W ramach powyższej oceny sądowej należy uwzględnić kryteria zgodności z prawem i proporcjonalności z § 5 ust. 1 i 2 StPO:

20 „(1) W związku z wykonywaniem uprawnień i przeprowadzaniem dowodów policja kryminalna, prokuratura i sąd są uprawnieni do ingerowania w prawa osób jedynie w takim zakresie, w jakim jest to wyraźnie przewidziane w ustawie i jedynie w celu wykonania zadań. Każda ingerencja w dobra chronione prawem spowodowana tymi działaniami musi pozostawać w odpowiednim stosunku do wagi przestępstwa, stopnia podejrzenia oraz zamierzonego celu.

(2) Policja kryminalna, prokuratura i sąd są zobowiązane do wyboru spośród różnych środków przymusu przydatnych do osiągnięcia celu, takich, które w najmniejszym stopniu ingerują w prawa zainteresowanych. Na każdym etapie postępowania należy wykonywać uprawnienia ustawowe w taki sposób, aby unikać nadmiernego rozgłosu, szanować godność osób dotkniętych tymi działaniami i chronić ich prawa i interesy kwalifikujące się do ochrony”.

21 Zgodnie z § 87 ust. 1 StPO zgoda udzielona przez sąd może zostać zaskarżona zażaleniem.

22 3. Zgodnie z jego oświadczeniem złożonym po wydaniu wyroku Trybunału z dnia 27 maja 2019 r. rząd austriacki stoi na stanowisku, że wyrok ten [Or. 7] nie dotyczy Austrii, ponieważ powyżej opisana procedura odpowiada wymogom wskazanym w pkt 75 wyroku. Izba nie podziela tego stanowiska, gdyż zgodnie z jej sposobem rozumienia przesłanek wskazanych w punktach 74 i 75 wyroku, przesłanki te nie powinny występować alternatywnie – tak jak zdaje się to przyjmować rząd austriacki – lecz kumulatywnie.

23 Jednakże izba prezentuje pogląd, że procedura obowiązująca w Austrii, w ramach której prokuratura, występująca na zewnątrz jako organ wydający w rozumieniu

art. 6 ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, w rzeczywistości zgodnie z prawem krajowym nie jest organem podejmującym samodzielnie decyzję w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania, lecz przeciwnie, rozstrzygnięcie podejmuje sąd wyrażający zgodę, a tym samym bez wątpienia niezależny organ sądowy, który spełnia w pełnym zakresie wymogi dotyczące ochrony prawnej zainteresowanego podkreślane w wyroku z dnia 27 maja 2019 r. Z tego też powodu izba przedkłada Trybunałowi pytanie wynikające z sentencji postanowienia.

24 III. Uzasadnienie wniosku o zastosowanie pilnego trybu prejudycjalnego

Pytanie prejudycjalne dotyczy jednej z dziedzin wskazanych w art. 107 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem. Wobec ściganego jest obecnie stosowane tymczasowe aresztowanie w niemieckim postępowaniu, którego stosowanie może jednak zostać w każdym momencie zaprzestane. Okres tymczasowego aresztu ekstradycyjnego, podlegającego wykonaniu po pierwotnym środku zapobiegawczym, zgodnie z § 16 ust. 2 zdanie pierwsze IRG jest ograniczony do dwóch miesięcy. W przypadku przeprowadzenia zwykłego postępowania w sprawie wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym należy obawiać się, iż ścigany przed wydaniem orzeczenia musiałby zostać zwolniony i mógłby się ukryć.

[...]